

Lape Uusimaa Yhdessä olemme enemmän

Syksy 2018

MUSTIJOKI (MÄNTSÄLÄ-PORNAINEN)

Paikallinen kehittämistyö muutosohjelman aikana:

VARKO:

Mäntsälän ja Pornaisten kunnat ovat osallistuneet ALVA-oppilashuollon kehittämiseen. Ketterästä kokeilusta kooste Tuusulan kunnan juurruttamissuunnitelmassa.

PERHEKESKUS:

Mustijoen (Mäntsälä-Pornainen) perhekeskuksen kehittämisryhmä on kokoontunut aktiivisesti koko hankkeen ajan. Mukana on olleet edustajat Mäntsälän ja Pornaisten sivistystoimesta (koulut ja vapaa-aika), Mustijoen sosiaali- ja terveystoimen edustajia (hyvinvointineuvola, sosiaalitoimi, perheneuvola), Mäntsälän ja Pornaisten seurakuntien ja MLL:n paikallisyhdistysten edustajat sekä Uudenmaan MLL piirin edustaja. Teemojen mukaisesti mukana on ollut myös mm. maahanmuuttajakoordinaattori ja pakolaisohjaaja.

Mustijoen pekeryhmässä on käyty lävitse nykyistä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokonaisuutta ja arvioitu ideaalista tapaa tuottaa palvelut perhelähtöisesti. Lasten, nuorten ja perheitten palveluja on kehitetty alueella perhelähtöisesti ja kokonaisvaltaisesti usean vuoden ajan. Palveluissa on jo vuosia panostettu ennalta ehkäiseviin palveluihin ja toimintamuotoihin. Esimerkkinä nuorten tukipisteen resurssointi: työntekijöitä oli vuonna 2012 1,5, kun tiimiin kuuluu 2018 5,5 työntekijää.

Palvelujen uudistamisen avainsanoina ovat olleet kokonaisvaltaisuus, päämäärätietoisuus, kustannustietoisuus, ennakointi, osaaminen, asiakashyöty ja nopea reagointi asiakastarpeiden muutoksiin. Johtamisessa on korostunut asiakkuuksien johtaminen. Esimiehet esim. tapaavat asiakasperheitä yhdessä ja palautteen avulla kehitetään edelleen palveluja. Pekeryhmässä on todettukin, että palvelujen kokonaisuuteen ollaan tyytyväisiä. Yksittäisinä haasteina on ryhmän jäsenet ottaneet esille esim. kotipalvelun saatavuuden, sosiaalityön ja koulun yhteistyön koulupudokkuuteen liittyvissä teemoissa sekä kunnan huonot nettisivut.

Pekeryhmän omassa arvioinnissa koskien kehittämistoimintaan osallistumista tuli esille, että LAPE sinällään ei ole ratkaissut sosiaali- ja terveystoimen ja sivistystoimen yhdyspinnan haasteita. Kehittämistoiminta on tapahtunut sosiaali- ja terveystoimen tai sivistystoimen sisällä (esim. ALVA oppilashuolto eli ketterät kokeilut eivät ole ylittäneet rajapintaa). Toisaalta perhekeskustoiminnan kehittäminen on erityisesti tuonut sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnan

näkyväksi. Selittäväenä tekijänä kokemukselle voi olla myös Pornaisten kunnan sivistystoimen edustajien vaihtuminen, hankkeen aikana mukana oli kolme eri edustajaa, jolloin tietokatkoksia tulee ns. hiljaisen tiedon hävitessä.

Toisaalta ryhmän keskinäisessä pohdinnassa tuli esiin se, että aiemmin kunnissa ei ole toimittu yhdessä näin aktiivisesti ja näin laajalla kokoonpanolla. Esimerkiksi kokouksen aluksi kerrotut eri toimialueiden ja yksiköiden ajankohtaiset kuulumiset jo viestivät moninaisesta kehittämisestä alueella. Ryhmä tuotti toiveita, haasteita ja niitä vietiin kunnassa eteenpäin. Haasteena on se, tuleeko monitoimijaisen ryhmän toiveet kuulluksi esim. kohtaamispaikan osalta (taloudelliset haasteet, laaja alue) päätöksenteossa.

Ketterät kokeilut:

Mustijoella oli lukusia ketteriä kokeiluja, joista suurin osa olisi toteutettu ilman LAPE-kehittämistäkin. MLL Uudenmaanpiirin kanssa sekä MLL paikallisyhdistysten tukemana toteutui Päiväkodin jatkot (Vanhemmille mahdollistettiin kohtaamispaikka matalalla kynnyksellä, vertaistuki, keskustelut ammattilaisten ohjannassa), Ystäväksi maahanmuuttajaäideille sekä Lukumummot ja –vaarit.

Perhetyön osalta arvioitiin ensisynnyttäjien kotikäyntien palautetta ja kehittämistä sen perusteella sekä perhetyön sijoittumista myös osaksi perheneuvolan palveluvalikkoa. Koulupudokkuuden osalta tehtiin kartoitusta siitä, mitkä syyt ovat koulupudokkuuden taustalla eri ikäisillä ja erityisesti, mikä tuki on oikea-aikainen ja riittävä syrjäytymisen ehkäisyyn. Avoin hyvinvointineuvola ja lapsiparkki aloitti toimintansa. Parisuhdekatsastukset ja psykiatrinen sairaanhoitaja neuvolassa saivat erittäin hyvän vastaanoton.

Mustiojen alueella verkostoitunut perhekeskus on toiminut pitkään. Haasteena alueen laajuuden myötä on kohtaamispaikkojen kehittäminen. Alueella on tällä hetkellä lukuisia yksittäisiä kohtaamispaikkoja esim. avoin päiväkotiki, yksinhuoltajien olkkari, MLL: ja seurakuntien kerhot, avoin hyvinvointineuvola jne. Pohdinnassa kummankin kunnan alueella on edelleen se, millainen kohtaamispaikka tukisi perheitä parhaiten. Onko esim. jatkossa päiväkotien ja koulujen yhteydessä tiloja, joita on kannattavaa hyödyttää mahdollisimman laajan tavoitettavuuden mahdollistamiseksi. Tältä osin kehittämistä edelleen tarvitaan ja erityisesti kuntalaisten osallisuuden lisäämistä kohtaamispaikkojen luomisessa.

Verkostoitunut perhekeskus jatkaa aiemmin luodulla toimintatavalla. Mäntsälä ja Pornainen liittyvät 1.1.2019 Keski-Uudenmaan soteen, jossa uuden kuntayhtymän tavoitteiden ja periaatteiden mukaan luodaan lasten, nuorten ja perheiden palveluja ja osana sitä perhekeskuspalveluja. Muiden kuntien ketterien kokeilujen käyttöön otto jää Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän arvioitavaksi.

Tällä hetkellä kokeilujen osalta on vakiintumassa parisuhdekatsastukset, psykiatrinen sairaanhoitaja hyvinvointineuvolassa, lapsiparkki sekä avoin hyvinvointineuvola. Perhetyö on Mustiojen verkostoituneessa perhekeskuksessa sijoitettu vahvasti ennalta ehkäiseviin palveluihin, mikä tulee uudelleen arvioinnin kohteeksi Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän myötä. Palvelujen lisäksi myös johtamisen rakenteet tulevat uuden johdon ja organisaation myötä uudelleen arvioitaviksi.

Kuntayhtymään siirtyminen vaikuttaa myös juurruttamisen pitkän aikavälin suunnitelmaan ja visioon 2030, jota rakennetaan jatkossa Keski-Uudellamaalla yhdessä.

Valtakunnallinen kehittämistyö:

Mustijoen sosiaalityössä toimintatapoja on kehitetty pitkään. Esimerkki aktiivisesta kehittämisestä on Hackney-mallin tuominen kunnan omaksi toimintatavaksi vuodesta 2015 alkaen. Mäntsälän kunnan sosiaalipalvelupäällikkö oli yhteydessä THL:ään ja teki aktiivisesti työtä systeemisen lastensuojelun puolesta vaikuttaen myös siihen, että systeeminen lastensuojelutyö sisällytettäisiin myös silloin vielä tulevaan valtakunnalliseen Lape- muutos-ohjelmaan. Kunnan sosiaalityön työntekijät tekivät opintomatkan Lontooseen syksyllä 2016, minkä jälkeen kehittämistyö jatkui kunnassa WAIT (Who am I in This) – kehittämisenä. Itä-Suomen yliopisto on tutkinut Mäntsälän lastensuojelun työmenetelmiä ja toimintamallia ja tuloksia julkaistaan 2019 alussa.

Kunnan lastensuojelun työmenetelmien kehittäminen kytkeytyi myös jo heti alusta alkaen ajankohtaiseen SOTE-uudistukseen ja Mäntsälän kunnan kehittämistyöstä ja tästä tutkimusyhteistyöstä liitettiin tietoa hallituksen lapsi- ja perhepalveluiden kärkihjelmaan (STM 2016). Valtakunnallinen koulutusohjelma perustuu Mäntsälän kunnan kuntarahoituksella toteutettuun koulutukseen.

Mäntsälän kunnan edustaja on ollut LAPE- hankkeen kahdessa eri THL:n valtakunnallisissa työryhmissä. Sosiaalihuollon porrasteisuus työryhmässä on tavoitteena mm. kartoittaa käytössä olevia tapoja ryhmitellä asiakastarpeita- sekä tehdä ehdotus kansallisesti yhtenäiseksi tavaksi kuvata asiakastarpeita ja –ryhmiä. Toinen valtakunnallinen työryhmä koski kasvatusta ja perheneuvonnan määrittämistä osana perhekeskuspalveluja.

EVA:

Mustijoen sosiaali- ja terveystoimi on osallistunut EVA-huoltoriidat ketterään kokeiluun, mistä kooste Tuusulan kunnan juurruttamissuunnitelmassa.